

Hur kan vi engagera pappor i barnavårdsutredningar om våld i nära relationer?

Maria Grönte
2025

Barnahus
Malmö

LUNDS
UNIVERSITET

MALMÖ
UNIVERSITET

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Linnéuniversitetet

Malmö stad

Omfattning

- Var 5:e anmälan till socialtjänsten – VINR (Socialstyrelsen, 2022)
- Globalt könsmönster
- Männen är ofta pappor
- Våldet påverkar barnen negativt och pappornas föräldraskap (omsorgsförmåga)

Samhällets ansvar

- Mäns VINR en prioriterad jämställdhetsfråga sedan 1990-talet.
- Insatser främst riktade mot de våldsutsatta – kvinnorna medan insatser riktade mot männen saknats i hög grad. (Lövkrona och Nilsson, 2023)
- Ny jämställdhetsstrategi 2017: Perspektivskifte → fokus på utövaren (Skr. 2016/17:10)
- Ny lagstiftning 2021, 5 kap 11a SoL → ska verka för VU ändrar sitt beteende
- Nya råd och riktlinjer från Socialstyrelsen → VU ska erbjudas insatser efter en utredning.

MALMÖ UNIVERSITETET FAKULTETEN FÖR HÄLSA OCH SAMHÄLLE FOU RAPPORT 2024:2

Maria Grönte

Skam, moralarbete och faderskap

En studie om mötet mellan socialsekreterare och pappor
vid våld i nära relationer

Malmö stad

Questioned fatherhood in domestic partner abuse/violence: A study on fathers' experiences of interactions with social workers in child protection investigations in Sweden

En studie av Maria Grönte, Tina Mattsson och Lars Plantin
Publicerad: Nordic Social Work Research

SYFTE

Att undersöka pappors erfarenheter av mötet med socialsekreterare vid barnavårdsutredningar som initierats pga. pappans våld mot barnets mamma. Vilka utmaningar innebär det för papporna och hur påverkar det deras engagemang i utredningarna?

Metod

- Kvalitativ intervjustudie
  - Semistrukturerade intervjuer
  - 7 pappor
  - Urvalskriterier: Genomgått en barnavårdsutredning pga. våld mot mamman. Likväl genomgått samtalsbehandling för våldet
- Tematisk analys
- Teoretisk referensram
  - Skam och sociala band (Scheff och Retzinger, 2001)
  - Skuld (Tangney, 1995)
  - Genusrelationer (Connell, 1987;2008)
  - Maskulinitetsteorier (Bridges & Pascoe, 14; Connell, 1987;2008)

Skam

Relationen: Hot mot sociala band
Emotionen: Skam

→ Skapar konflikt (eller
undandragande)

Relationen: Stabila sociala band
Emotionen: Stolthet

→ Skapar samarbete

Skam vs skuld

Skam för den man *är*, skuld för det man har gjort -
handlingen.

Teoretiskt ramverk

- **Skam, skuld och sociala band** (Sheff och Retzinger, 2001; Tangney 1995)
- **Genusordning/genusrelationer** (Connell 2008, 1987)
- **Hegemonisk maskulinitet** (Connell, 2008, 1987) — traditionellt ideala bilden av manlighet.
- **Den jämställda mannen – Starkt diskursivt stöd för att vara en omsorgsgivande och närvarande pappa** (Bergman & Hobson 2002, Plantin, 2015)
- **Hybrid maskulinitet** (Bridges & Pascoe 2014)

Resultat

- Hotat faderskap
- Pappor dömda på förhand
- Upprättelse av ett ifrågasatt faderskap

Hotat faderskap

Jag känner skam. Man är rädd och man är orolig, för min son betyder allt för mig så jag vill inte förlora honom liksom. .../.../... Det första jag sa (till socialsekreteraren) var – snälla ta inte min son ifrån mig.

Pappor dömda på förhand

Dom har inte varit intresserade över huvud taget att lyssna på vad jag har att säga. Dom har bara varit dömande med en gång. .../.../... Det har varit att man går på det mamman säger bara och sen så har det varit skit samma vad pappa säger. Säger mamma att det är så, så är det så. Där kan jag ju egentligen tycka att när det nu ska vara så könsneutrala roller, där i dom hänseendena är det fortfarande gammaldags eller vad man ska säga.

Pappor dömda på förhand

När man gör en sån här grej som jag har gjort så har man sån stor skam i kroppen att man tycker att alla kvinnor hatar en. Förstår du, alla kvinnor tillsammans tycker att: Fy! Jag vet det för det är fy och det borde va så. Det var för min egen skull... Jag tyckte det var jobbigt att prata med kvinnor...

Upprättelse av ett ifrågasatt faderskap

Det var som om hon verkligen brydde sig... Hon var en människokännare. Hon kände att jag var livrädd, så för henne, den viktigaste saken var att, vi kommer inte göra det. Vi kommer inte ta honom. Hon investerade energi, glädje och värme som fick mig... Det var mycket lättare att slappna av genom hela utredning eftersom hon direkt tog tag i min rädsla och sa att jag inte behövde oroa mig.

Upprättelse av ett ifrågasatt faderskap

Jag prövar ju med att vara ärlig med det som har hänt. Jag säger - ja, jag har gjort fel flera gånger nu och det håller jag med om, det är inte rätt. Så ska man inte betesig mot någon. Så vad gör vi med det, så vad gör jag med det för det är jag som ska jobba med det.

SLUTSATSER

- Barnavårdsutredning; emotionellt påfrestande process.
- Faderskapsideal och maskulinitetsideal ställs på sin spets → hotar pappornas sociala band till barnen och till socialsekreterarna. Dömd på förhand och skam.
- Papporna underordnas i utredningsprocesserna.
  - Kvinnorna överordnas.
- Det krävs något från både socialsekreterarna och papporna för att överkomma utmaningarna som uppstår för att engagera papporna:
  - Att socialsekreterarna möter papporna med icke-dömande förhållningssätt och omsorg.
  - Att papporna underordnar sig i mötet.

Implikationer för det sociala arbetet

- Balansakt
  - Tappa våldet (kan fortgå)
  - Tappa pappan – minska chansen att initiera insatser i riktning mot att våldet upphör.
- Faderskapet och socialsekreterarnas bemötande som medel för att engagera papporna.
- Ssk behöver se att papporna aktivt arbeta för att ta ansvar för och förändra sitt beteende/handlingsmönster.
- Säkerheten för barnen och mammorna prioritet och överväga pappornas tillgångar till barnet.

Vill du läsa mer?

Licentiatavhandlingen går att beställa kostnadsfritt:
info@forskarskolanfys.se

Den går även att ladda ned från nätet.

Mer spännande forskning från Forskarskolan finns här:
<https://forskarskolanfys.se/>

A stylized tree logo in a dark green color. The canopy is composed of several rounded, overlapping shapes. The trunk is a vertical rectangle with two circular cutouts, one near the top and one near the bottom. The text 'Barnahus' and 'Malmö' is centered within the canopy.

Barnahus
Malmö

Tack för att ni har lyssnat!
Kontaktuppgifter: maria.gronte@malmo.se